

رکوردی تازه از آمار اشتغال در دولت سیزدهم

نرخ بیکاری به کمترین میزان ۲۶ سال اخیر رسید

اشتغال

تایستان سال ۱۴۰۰، وقتی دولت سیزدهم تک‌رقمی کردن نرخ بیکاری و اشتغالیابی سالانه یک میلیون شغل را وعده داد، منتقدان و حتی صاحب‌نظران همسو فکر نمی‌کردند، این دولت بتواند پس از گذشت دو سال و نیم از عمر خود، وعده داده شده را محقق کرده و نرخ بیکاری را به پایین‌ترین سطح خود طی ۲۶ سال اخیر برساند. با اعلام نرخ ۸٫۱ درصدی بیکاری زمستان سال ۱۴۰۲ که در واقع چکیده تمام نمای ۱۲ ماه این سال است، نرخ بیکاری به کمترین میزان خود از سال ۱۳۷۵ تا پایان همین سال رسیده است، نرخ بیکاری از سال ۱۳۷۵ تا ۱۴۰۰ روند نوسان زیادی را تجربه کرده بود،

گاهی با افزایش مواجه می‌شد و گاهی نیز با کاهش که کارشناسان آن را نشان از ناپایداری بازار کار ارزیابی می‌کنند. این درحالی است که از سال ۱۴۰۱ نرخ بیکاری با شیب ملایم روند نزولی به خود گرفت و در پایان سال ۱۴۰۲ به ۸٫۱ درصد رسید که کمترین میزان طی ۲۶ سال اخیر بوده است. با توجه به اینکه داده‌های زمستان هر سال، چکیده ۱۲ ماه همان سال است، پیش‌بینی می‌شود که این نرخ از این مقدار نیز با کاهش مواجه شود.

داده‌های سال ۱۴۰۲

براساس تازه‌ترین داده‌های مرکز آمار از بازار کار زمستان سال ۱۴۰۲، نرخ بیکاری به ۸٫۱ درصد رسیده است که در مقایسه با ۲۶ سال اخیر کمترین میزان را به خود اختصاص داده است. در این فصل نیز ۷۷۵ هزار شغل خالص ایجاد

شده است. به عبارتی این میزان شغل حاصل تقاضل شغل‌های ایجاد شده و شغل‌های ازبین رفته است. این بدان معناست که در سال ۱۴۰۲ به پایداری مطلق رسیده‌اند. نرخ مشارکت اقتصادی نیز با ۰٫۴ درصد افزایش نسبت به زمستان سال گذشته، به ۴۱٫۳ درصد رسیده است. کاهش ۱٫۲ درصدی نرخ بیکاری فراغ‌التحصیلان، کاهش ۰٫۸ درصدی نرخ اشتغال ناقص، کاهش ۱٫۸ درصدی نرخ بیکاری جوانان و کاهش نرخ بیکاری در ۲۵ استان از دیگر دستاوردهای دولت در حوزه بازار کار در پایان سال ۱۴۰۲ بوده است.

داده‌های سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

در مجموع طی سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، یک میلیون و ۶۷۳ هزار و ۲۷۸ کد بیمه جدید صادر شد که از این

تعداد، بیش از ۸۲۰ هزار بیمه اجباری جدید، بیش از ۴۰۰ هزار بیمه حرف و مشاغل آزاد و حدود ۴۵۰ هزار نفر (۶۰ درصد) پرونده بازنشستگی و مستمری بگیران جدید را که به واسطه نوع بیمه اجباری از تعهدات قانونی بلندمدت برخوردار شدند. گزارش مرکز آمار ایران مبنی بر کاهش نرخ بیکاری از ۹٫۲ درصد در سال ۱۴۰۰ به ۹ درصد در سال ۱۴۰۱ و افزایش متوسط سالانه بیش از ۸۳۵ هزار بیمه جدید تأمین اجتماعی در حوزه اشتغال به خوبی مؤید عملکرد دولت در ایجاد بیش از یک میلیون فرصت شغلی ثبت و تأیید شده بود.

افزایش جمعیت فعال کشور

نرخ بیکاری و مشارکت اقتصادی دو شاخص مهم در ارزیابی وضعیت بازار کار هستند که به‌طور مستقیم با یکدیگر ارتباط دارند. نرخ بیکاری

نرخ بیکاری (درصد)

طی دو سال و نیم اخیر بیش از دو میلیون و ۸۰۰ هزار فرصت شغلی ایجاد شده است. مهم‌ترین نکته قابل تأمل اینکه در این مدت، نرخ جمعیت فعال یا مشارکت‌کننده نیز با افزایش مواجه شده و از سه میلیون

کمترین نرخ بیکاری در بین دولت‌های گذشته

متوسط نرخ بیکاری در نیم دولت اول ختمی (نیمه دوم سال ۱۳۷۶ و سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸) ۱۳٫۳۲ درصد بوده است. متوسط نرخ بیکاری در دو سال و نیم دولت اول احمدی‌نژاد، یعنی نیمه دوم سال ۱۳۸۴ و سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶، ۱۱٫۱ درصد بوده و میانگین دو سال و نیم دولت روحانی ۱۰٫۶ درصد بوده است. متوسط نرخ بیکاری در دو سال و نیم دولت دکتر رئیسی، یعنی در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ و سال‌های ۱۴۰۱ و ۸٫۹ درصد بوده است.

برش

کاهش نرخ بیکاری در ۲۵ استان از دیگر دستاوردهای دولت در حوزه بازار کار در پایان سال ۱۴۰۲ بوده است

نقشه راه دولت برای رفاه اقتصادی مردم

ادامه از صفحه ۷

این رشد اقتصادی حاصل چه اقدامات و سیاست‌هایی بوده است؟ به عبارتی دیگر، چه اقداماتی انجام داده‌اید که چنین رشد اقتصادی بدست آمده است؟

دولت اقدامات زیادی برای رسیدن به رشد اقتصادی هدف در سال ۱۴۰۲ انجام داد. یکی از مهم‌ترین کارها، تأمین مالی تولید است. در دولت، برنامه جامع تأمین مالی مورد نیاز برای تحقق رشد اقتصادی هدف در سال ۱۴۰۲ تهیه و شیوه‌های عملیاتی برای تأمین کسری منابع مالی تهیه شده است که میزان منابع تحقق یافته تاکنون حدود ۲۰۶۶ هزارمیلیارد تومان است که در مقایسه با منابع مالی برآورده‌شده (۳۵۴۱ هزارمیلیارد تومان)، ۵۸ درصد تحقق یافته است. همچنین، در خصوص شاخص تأمین مالی تولید، تأمین ارز بخش صنعت و معدن نسبت به میانگین چهار سال گذشته رشد بیش از ۶۳ درصدی را نشان می‌دهد.

تسهیلات پرداخت شده شبکه بانکی کشور به بخش‌های مختلف اقتصادی حوزه کسب و کار طی ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ نسبت به رقم دوره مشابه سال قبل به میزان ۲۳٫۷ درصد افزایش یافته است. از تسهیلات پرداخت شده در بخش صنعت و معدن، ۸۱٫۵ درصد صرف سرمایه در گردش واحدهای صنعتی و معدنی شده است. انتشار اوراق گواهی سپرده مدت‌دار خاص به منظور تأمین مالی پروژه‌های بخش خصوصی و تسهیل دسترسی عموم مردم به تسهیلات بانکی (تسهیلات خرد) از دیگر اقدامات دولت برای تأمین مالی تولید بوده است. طی ۱۱ ماهه اول سال به مبلغ ۱۷۵۱ هزار

میلیارد تومان، معادل ۲۵٫۶ درصد کل تسهیلات پرداختی، تسهیلات خرد (کمتر از سه میلیارد ریال) پرداخت شده است.

نرخ بیکاری به پایین‌ترین سطح خود رسید

این رشد اقتصادی تا چه میزان بر

اشتغال‌زایی اثر گذاشته است؟ مهم‌ترین اثر رشد اقتصادی ۱۴۰۲ همین بود که یک اتفاق تاریخی در عرصه اشتغال رخ داد و نرخ بیکاری به پایین‌ترین سطح خود رسید. نرخ بیکاری ۸٫۱ درصدی در سال ۱۴۰۲ نتیجه سیاست‌های مختلف اقتصادی است که دولت سیزدهم اتخاذ کرد که از توجه به تولید داخل، احیای واحدهای راکد و بازگشت شاغلان، رونق و رشد اقتصادی در بخش‌های مختلف، بهبود صادرات، مدیریت واردات کالاهای دارای تولید مشابه داخل، بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و تسهیل صدور مجوزها می‌توان یاد کرد که سبب شد میزان اشتغال جدید رکورد تاریخی ثبت کند.

سیاست‌های گذشته را با رفع کاستی‌ها دنبال می‌کنیم

برویم سراغ شعار اقتصادی اسام - تحلیل شمار نام‌گذاری سال ۱۴۰۲ به نام جهش تولید

تولید با مشارکت مردم چیست؟

سال ۱۴۰۲ را در شرایطی آغاز می‌کنیم که همچنان با وضعیت مطلوب اقتصادی مورد انتظار فاصله داریم و بر این اساس، سیاست‌های گذشته را با رفع کاستی‌ها در چارچوب مطالبات رهبر معظم انقلاب در مردم دنبال خواهیم کرد. هرچند معظم انقلاب در پیام نوروزی امسال، کارهای انجام شده در زمینه مهار تورم و توقع رشد تولید را خوب اما نه به قدر مطلوب ارزیابی و به درستی تأکید کردند نباید توقع داشت چنین موضوع مهمی در مدت زمان یکسال به‌طور کامل تحقق یابد.

فکر می‌کنید جهش تولید در اقتصاد ایران چگونه می‌تواند عملیاتی شود؟

تولید، به تعبیر مردم معظم رهبری، کلید حل مشکلات اقتصادی کشور است. اگر بخواهیم تورم را به هدف مطلوب تک‌رقمی برسانیم و نرخ اشتغال را تقویت کنیم و از افت ارزش پول ملی جلوگیری کنیم، راهی جز جهش تولید نداریم. در خصوص جهش تولید، مايلم چند نکته مهم عرض کنم: اول اینکه نباید «جهش تولید» را صرفاً به «رشد بالای شاخص تولید ناخالص داخلی در طی یکسال» محدود کنیم و این مهم، حق بلندمدتی دارد. جهت‌گیری اصلی جهش تولید باید به سمت رشد تولید و در نتیجه صادرات غیرنفتی باشد.

ذخایر نفت و گاز نعمت بزرگی برای اقتصاد کشور ماست و ما برنامه‌های کلان میان‌مدت و بلندمدتی داریم که برای سرمایه‌گذاری و افزایش تولید نفت و گاز ضرورت دارد انجام دهیم. افزایش تولید نفت تا ۴ میلیون بشکه در روز طی سال ۱۴۰۲ بخش مهمی از این برنامه‌هاست. همچنین در میان مدت، ۶۴ طرح به ارزش ۲۳ میلیارد دلار تا پایان ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده است و عملیات اجرایی ۵۰ طرح به ارزش ۴۷٫۵ میلیارد دلار تا پایان ۱۴۰۶ برنامه‌ریزی شده است و ۱۷۱ طرح به ارزش بالغ بر ۲۱۳ میلیارد دلار برای آینده (تا پایان ۱۴۲۱) برنامه‌ریزی شده است. مس یکی از اصلی‌ترین ظرفیت‌هایی است که امکان توسعه آن در زنجیره‌های پایین دستی وجود دارد. یکی از برنامه‌های دولت در این جهت، تشکیل هلدینگ با هدف توسعه زنجیره ارزش مس به‌ویژه در پایین‌دستی است

است. همچنین به منظور فعال‌سازی هاب غذا با محوریت ایران در منطقه، برنامه‌های تدوین شده که محورهای اصلی آن عبارت است از «رود موقت کالاهای اساسی از جمله گندم و دانه‌های روغنی»، «فرآوری با استفاده از ظرفیت‌های خالی تولیدی کشور» و «صادرات محصولات نهایی فرآوری شده».

در راستای کاهش هزینه‌های واردات غذای اساسی مشابه برنامه‌های که در حوزه تهران نفت و کالای اساسی انجام شد، مصوبه تهااتر اوره و کالای اساسی پس از بررسی‌های متعدد تدوین شده و آماده ابلاغ و اجرایی است.

اجرای این مصوبه می‌تواند بیش از ۱۰ درصد هزینه واردات کالای اساسی را کاهش دهد، درآمد صادراتی کشور را افزایش داده و امکان توسعه صادرات و ارزآوری را فراهم آورد. در زمینه ساماندهی اقتصاد زنجیره‌های اصلی کالاهای اساسی از جمله گندم، دانه‌های روغنی و نهاده‌های دامی، برنامه‌هایی در سال ۱۴۰۲ تدوین شد که می‌تواند بیش از ۱۵ درصد هزینه‌های دولت را کاهش داده و در عین حال، فرصت توسعه صنایع این زنجیره‌ها، رشد تولید با محوریت بخش خصوصی و صادرات و ارزآوری را فراهم می‌کند. بنابراین، در حوزه امنیت غذایی اقدامات مهمی را در دولت آغاز کرده‌ایم که در سال ۱۴۰۲ با قوت ادامه خواهیم داد.

دومین نکته در خصوص جهش تولید این است که دولت باید روی جهش تولید بخش‌های پیش‌ران به عنوان لوکوموتیو رشد کل اقتصاد تمرکز کند.

رهبر معظم انقلاب در برخی فرمایشات‌شان به همین موضوع اشاره داشتند و فرمودند که این دولت فردا اقدامی امروز نکرده است. لطفا جزئی ترفرمانید چه برنامه‌های کلانی در دولت هست که نیازمند پیگیری جدی و عملیاتی است و می‌توانید در آینده روی اقتصاد کشور آثار مثبت داشته باشد؟

در دولت سیزدهم، از نهم ۱۴۰۰ یک سری پروژه‌های پیش‌ران در حوزه‌های معدنی (فولاد و مس) و پتروشیمی تعریف شد که با پیشرفت فیزیکی مناسب در حال انجام است. برنامه ایجاد چنین ظرفیت‌هایی با مشارکت و محوریت بخش خصوصی در سال ۱۴۰۲ داریم و اقدامات اولیه‌ای نیز در سال گذشته آغاز گردیده است. توسعه ظرفیت‌های پتروپالایشگاهی و پتروشیمی (پایین‌دستی)، تولید ماشین‌آلات و تجهیزات، زنجیره فولاد، دارو و تجهیزات پزشکی، از جمله بخشهایی است که با کم‌سرمایه‌گذاری توسط بخش خصوصی می‌تواند به ارزش افزوده بسیار بالایی منجر شود.

دولت امسال به دنبال تکمیل سریع طرح‌های نیمه‌تمام تولیدی و سرمایه‌گذاری خواهد بود

از نظر شما، جهش تولید چه مزه‌وما دیگری دارد؟

جهش تولید مستلزم اتخاذ سیاست‌ها و راهبردهایی است که عقب ماندگی‌های ناشی از عدم سرمایه‌گذاری در سال‌های گذشته را جبران بکند و هم سرعت رشد اقتصاد کشور را در مقایسه با رشد سایر اقتصادها تقویت کند. مهم‌ترین شاخص برای سنجش موفقیت در این جهت، تولید ناخالص داخلی است. دولت در سال ۱۴۰۲ اقدامات زیادی را برای تکمیل هر چه سریع‌تر طرح‌های نیمه تمام تولیدی و سرمایه‌گذاری خواهد بود. در عین حال، نباید از تحولات فناورانه، صنعتی و سیاسی منطقه و جهان غافل بود. ما به دقت این تحولات، روندها و

کلان روندها را رصد می‌کنیم و نقشه راه جهش تولید را بر مبنای این تحولات طرح‌ریزی می‌کنیم. نکته چهارم، تأکید همزمان بر رشد کمی و کیفی تولید است؛ رشد کمی همان رشد اقتصادی به معنای افزایش GDP کشور در یک سال است. اما برای رشد کیفی شاخص‌هایی مانند تریج کالای داخلی به خارجی در بازارهای داخلی و قدرت رقابت‌پذیری کالای تولید داخل در بازارهای خارجی را در نظر می‌گیرند.

برنامه‌های کلانی برای بخش نفت و گاز تدوین کردیم

در زمینه جهش کیفی تولید، مساله بهره‌وری نیز یکی چالش مهم در کشور ماست. رهبری هم در سخنرانی امسال و هم در سال‌های گذشته بارها بر بهره‌وری تأکید داشتند. نظر شما در این باره چیست؟

مهم‌ترین بعد کیفی جهش تولید، همین بهره‌وری است که مقام معظم رهبری نیز روی آن تأکید داشتند. در سال‌های گذشته، بهره‌وری کل کشور و به‌ویژه بهره‌وری سرمایه منفی بوده است و فقط بهره‌وری نیروی کار ما مثبت است. اصلی‌ترین دلیل منفی بودن بهره‌وری سرمایه، پایین بودن بهره‌وری انرژی در کشور در سال‌های گذشته است که باید جبران کنیم. بخشی از این جبران بهره‌وری را باید از طریق افزایش سرمایه‌گذاری در بخش نفت و گاز و برقی انجام دهیم که در سال گذشته برنامه‌های کلانی آنها تدوین کردیم و در حال اجرا هستیم. بخش دیگر، به برنامه ارتقای بهره‌وری، مدیریت مصرف و بهینه‌سازی توسط وزارتخانه‌های نیرو و نفت برمی‌گردد که این برنامه‌ها تدوین شده و در سال ۱۴۰۲ اجرایی خواهد شد.

مردمی‌سازی و مشارکت مردم در جهش تولید را چگونه می‌شود در دولت پیاده‌سازی کرد؟ بخش دوم شعار «جهش تولید با مشارکت مردم»، در واقع تأکید بر نقش محوری مردم در مسیر رشد و پیشرفت اقتصادی است. برای مردمی‌سازی اقتصاد، سه عامل کلیدی وجود دارد: «عاملیت»، «مدریت» و «مالکیت». نقش و جایگاه دولت؛ هدایت‌گری، حمایتگری و تسهیلگری است؛ خروجی مردمی‌سازی باید این باشد که مردم احساس کنند

در حوزه اقتصادی متولی هستند و ضرر و منفعت تابع عاملیت، مدیریت و مالکیت خودشان است. مشارکت مردم می‌تواند از طریق سرمایه‌گذاری، تولید، کارآفرینی و مصرف صورت گیرد. در سال ۱۴۰۲، دولت سیزدهم در راستای مردمی‌سازی اقتصاد اقدامات زیادی را انجام داده است که در سال ۱۴۰۲ آنها را ادامه خواهیم داد: تأمین مالی ۳۰۰ هزارمیلیارد تومان نقدینگی از طریق توسعه کنسرسیوم‌های بانکی برای فعالیت‌های تولیدی بخش خصوصی،

طراحی‌های جدیدی برای حضور مردم در فعالیت‌های اقتصادی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی داریم

برش

ممنون از فرصتی که در اختیار ما گذاشتید. اگر نکته‌ای در پایان دارید، فرمایید. به‌طور کلی مقام معظم رهبری تأکید فرمودند، شعار سال، مربوط و اختصاصی به یک سال ندارد و همچنین اینها کارهایی هم نیست که در یک سال تمام بشود؛ بایستی با برنامه‌ریزی دقیق و به‌کارگیری مجموعه‌های دانش‌بنیان و گروه‌های پر شمار جوان تحصیل‌کرده، مینکر و فعال، زمینه‌سازی تحقق این امر (جهش تولید) اتفاق بیفتد و با جدیت ادامه یابد. در این راستا، دولت از تمام ظرفیت‌ها، امکانات و دارایی‌های خود در جهت فراهم نمودن جلب مشارکت مردم استفاده خواهد کرد. در این زمینه نیز طراحی‌های جدیدی برای حضور مردم در فعالیت‌های اقتصادی و استفاده از ظرفیت‌های مردمی داریم؛ من به آینده اقتصاد کشور با این همه ظرفیت و نعمت‌های خدادادی امیدوار هستم و متقدم اگر نیت‌ها را صاف کنیم و برای رضای خدا و مردم تلاش کنیم و این ظرفیت‌ها را در جهت خلق ثروت برای مردم مدیریت کنیم می‌توانیم آینده درخشانی را برای کشور رقم بزنیم.

انتشار اوراق گواهی سپرده خاص برای پروژه‌های با بازدهی بالا در بخش خصوصی، تأسیس شرکت‌های سهامی عام پروژه‌های بزرگ و عرضه آنها در بورس، تقویت مدل مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) برای پروژه‌های ارزش‌تمام و زیرساختی، ایجاد زنجیره ارزش استانی و دعوت مردم به مشارکت در این پروژه‌ها و بازدهی‌های منافع مردمی در جهت احیای واحدهای تعطیل‌شده و نیمه تعطیل (بویوش‌های مردمی) از جمله این اقدامات است.

ساماندهی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با مشارکت بخش خصوصی با هدف بهبود فضای کسب و کار و حمایت از سرمایه‌گذاری داخلی و افزایش سهم خودمالکی (بخش خصوصی) در طرح‌های سرمایه‌گذاری داخلی و افزایش سهم نهضت ملی مسکن از جمله برنامه‌هایی است که دولت در سال ۱۴۰۲ به‌طور ویژه روی آنها اهتمام خواهد داشت. همچنین، توسعه دریا‌محور یکی از بهترین ظرفیت‌های برای مشارکت عموم مردم در اقتصاد است که سیاست‌های کلی آن در سال ۱۴۰۲ ابلاغ شد و دولت ساختار و نقشه راهی را برای این موضوع طراحی نموده و اقداماتی را نیز آغاز کرده است؛ برنامه‌ریزی ایجاد ۲۷ شهر ساحلی، احداث ۹ پارک تفریح‌شیمیایی، ۵ شهر مولد کشاورزی ساحلی، احداث شهرشیمیایی معدنی (زنجیره ارزش صنایع شیمیایی و معدنی در سواحل)، همچنین فرصت‌های سرمایه‌گذاری در سواحل مرکزی، نقاطی هستند که دولت برای انجام آنها، سرمایه‌گذاران خارجی و داخلی بخش خصوصی را دعوت به سرمایه‌گذاری می‌کند.

یکی از دیگر محورهای که مقام معظم رهبری تأکید کردند، و در معارف‌های دولت سیزدهم نیز تأکیدی شده، استفاده از ظرفیت جوانان و شرکت‌های دانش‌بنیان در جهش تولید است. دولت چه دستاوردهایی در این بخش داشته است؟

خوشبختانه تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان از ۸٫۲۶۰ شرکت در سال ۱۴۰۱ به ۹٫۶۲۴ شرکت در سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. مهم‌ترین فرايش شرکت‌های دانش‌بنیان از تولید ناخالص داخلی، در سال ۱۴۰۲ حدود ۲٫۹ درصد برآورد شده است. توسعه اقتصاد دیجیتال، فناوری‌های نوپهور مثل هوش مصنوعی یکی از الزامات کلیدی تحقق جهش تولید در شرایطی است که اقتصاد جهان با سرعت تصاعدی در حال رشد است و اگر به موقع و به قدر کافی سرمایه‌گذاری نکنیم فرصت‌های بی‌بدیلی را از دست می‌دهیم. با این ظرفیت‌نخبگانی و سرمایه انسانی عظیمی که در اختیار کشورهاست، دیگر کمک بکنند از ظرفیت نامحدود آنها در پیشرفت جهشی کشور باید استفاده کنیم.